

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ТРЕНІНГОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ КАБІНЕТ З ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

ВСТУП

Важливими напрямком сучасної освітньої діяльності в Україні є реалізація комплексної державної політики щодо збереження здоров'я та захисту життя підростаючого покоління, і, в першу чергу, через викладання предмету «Основи здоров'я» (далі – предмет ОЗ).

Створення тренінгового навчального кабінету з основ здоров'я (далі – кабінет ОЗ) викликано настійною потребою забезпечення якісного викладання саме предмету ОЗ за найефективнішою технологією превентивного навчання – освітою на основі розвитку життєвих навичок (далі - ООЖН).

ООЖН передбачає обов'язкове застосування інтенсивних, інтерактивних педагогічних методів і прийомів у формі тренінгів.

Тренінг – нестандартна демократична форма проведення урочних, факультативних, позакласних занять, яка потребує як розбудови нових міжособистісних стосунків між усіма учасниками тренінгу, так і забезпечення специфічних якісних і просторових характеристик щодо кабінету, меблів, їх розміщення, мобільності, мультимедійного і методичного забезпечення тощо.

Вимоги до створення та організації роботи такого кабінету викладено у даному «Положенні про тренінговий навчальний кабінет з основ здоров'я».

1. Загальні положення

Положення про тренінговий навчальний кабінет з основ здоров'я (далі — кабінет ОЗ) розроблено відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» (651-14), Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів, інших чинних нормативно-правових актів в галузі освіти.

Дія цього Положення поширюється на ОЗ, що існують і створюються у загальноосвітніх навчальних закладах.

Це Положення визначає загальні та спеціальні вимоги до матеріально-технічного оснащення кабінетів ОЗ згідно із санітарно-гігієнічними правилами і нормами і є обов'язковим для їх організації в загальноосвітніх навчальних закладах (далі - заклади) незалежно від типу та форми власності.

Кабінет ОЗ призначений для формування валеологічного світогляду, здорового способу життя, здоров'єзберігаючих компетенцій, навичок безпечної поведінки в учнів на засадах розвитку життєвих навичок (ООЖН) з використанням інноваційних тренінгових технологій навчання.

Положення визначає:

- призначення та основні напрямки роботи кабінету ОЗ;
- порядок створення кабінету ОЗ;
- матеріально-технічне оснащення кабінету ОЗ;
- навчально-методичне забезпечення кабінету ОЗ;
- засади керування роботою кабінету ОЗ.

2. Мета, завдання та основні форми організації кабінетів ОЗ.

2.1. Основна мета створення кабінету ОЗ полягає у забезпеченні оптимальних

умов для організації навчально-виховного процесу на уроках-тренінгах з основ здоров'я за технологією ООЖН та практичної реалізації завдань здоров'язберігаючої освіти, відповідно до Державного стандарту базової і повної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року №24 (24-2004-п).

2.2. Основними завданнями кабінету ОЗ є:

- навчання учнів, батьків, педпрацівників з питань формування здорового і безпечного способу життя на засадах розвитку життєвих навичок(ЖН);
- пропаганда передового позитивного досвіду щодо профілактики ВІЛ/СНІДу та інших небезпечних інфекційних соціальних хвороб;
- організація індивідуального групового (диференційованого) тренінгового навчання всіх учасників навчально-виховного процесу за розділами державної програми з ОЗ;
- реалізація практично-дійової і творчої складової змісту навчання закладу за тренінговою технологією (відповідно до плану роботи закладу, узгодженого з планом роботи кабінету ОЗ);
- організація роботи гуртків, факультативів інших навчально-виховних заходів за тренінговою технологією (відповідно до плану роботи кабінету ОЗ);
- проведення уроків ОЗ з використанням тренінгової системи викладання;
- забезпечення потреб щодо впровадження програм превентивної освіти (відповідно до плану роботи кабінету ОЗ);
- забезпечення в старшій школі профільного і поглибленого навчання з використанням тренінгових технологій;
- індивідуальна підготовка вчителя ОЗ до занять та підвищення його загального науково-методичного рівня, рівня володіння тренінгом, ООЖН.

2.3. Перед початком навчального року проводиться огляд кабінетів ОЗ з метою визначення стану готовності їх до проведення занять.

2.4. Державні санітарні правила і норми облаштування, утримання навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу в кабінеті мають відповідати вимогам, затвердженим Постановою Головного державного лікаря України від 14.08.2001 р. № 63 (далі - ДСанПіН 5.5.2.008-01), та ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів».

3. Типи навчальних тренінгових кабінетів з ОЗ.

3.1. Проведення тренінгів на уроках ОЗ передбачає такі форми роботи як: сидіти у колі, створювати творчі проекти, робити презентації, працювати у групах чи у парах окремо від інших учасників тренінгу, проводити руханки, постійно переміщуватися по кабінету тощо.

Тому приміщення для кабінету ОЗ має бути більш просторим або складатися з кількох структурних підрозділів.

3.2. В залежності від цілей, змісту, об'ємів запланованої роботи та матеріальних потужностей закладу тренінгові навчальні кабінети з основ здоров'я можуть бути 3-х типів:

- окремий тренінговий навчальний кабінет з ОЗ, який складається з однієї просторої класної кімнати, або класної кімнати і лабораторного приміщення;

- окремий тренінговий навчальний кабінет з ОЗ – комплекс, який складається з приміщення для проведення тренінгових занять, кабінету мультимедійних презентацій і методичного забезпечення, лабораторного приміщення (можливі

варіанти);

- тренінговий центр, в який кабінет ОЗ входить як структурний підрозділ, поряд з кабінетом психологічного розвантаження; кабінетами для методичного, мультимедійного забезпечення, лабораторними приміщеннями, іншими тренінговими кабінетами для проведення постійнодіючих семінарів-тренінгів педагогічних рад-тренінгів, батьківських здорів-тренінгів, впровадження різних превентивних проектів, проведення виховних та навчальних заходів за тренінговою методикою, засідань методоб'єднань вчителів ОЗ тощо (можливі варіанти).

3.3. Відповідно до змін спеціалізації, можливостей та потреб закладу, може змінюватися як тип кабінету ОЗ, так і розташування його структурних підрозділів, їх оснащення, наповнюваність, оформлення тощо.

4. Матеріально-технічне забезпечення кабінету ОЗ.

4.1. Комплектація кабінету обладнанням здійснюється відповідно до типових переліків навчально-наочних посібників, технічних засобів навчання та обладнання загального призначення для загальноосвітніх навчальних закладів, а також з урахуванням вимог до проведення тренінгу та типу кабінету ОЗ і потужностей закладу.

4.2. Шкільні меблі та їх розміщення у кабінеті ОЗ має відповідати санітарно-гігієнічним правилам та нормам (п.8.2 ДСанПіН 5.5.2.008-01 (0063588-01) і здійснюватися відповідно до вимог ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів».

4.3. Кабінет ОЗ забезпечується двома комплектами стільців для стаціонарної роботи в колі (1 комплект) і за столом (2-ий комплект), а також 6-ма столами легкої конструкції для роботи учнів в малих групах у ході тренінгових занять.

У кабінеті слід передбачити наявність меблів двох-трьох розмірів з перевагою одного з них або трансформативних столів зі зміною висоти згідно з антропометричними даними школярів. У кабінеті повинна бути нанесена кольорова мірна вертикальна лінійка для визначення учням необхідного розміру меблів (п. 8.2 ДСанПіН 5.5.2.008-01 (0063588-01)).

4.4. Робоче місце вчителя ОЗ має бути спеціально обладнане(стіл з тумбами, ящиками для зберігання допоміжних канцелярських товарів: фліп-чарт, плакатного паперу, маркерів, клею, іншого приладдя і приладів, що використовуються для проведення тренінгів). Робоче місце вчителя ОЗ також доцільно обладнати витяжною шафою з вільним доступом до неї для розміщення навчально-методичних, наукових, наочних засобів щодо проведення тренінгів.

4.5 У кабінеті розміщується класна демонстраційна багатофункціональна дошка на одну, три або п'ять робочих площ у розгорнутому або складеному вигляді. Середній щит класної (аудиторної) дошки на три або п'ять робочих площ може бути використаний для демонстрації екранно-звукових засобів навчання на навісному екрані. На окремих робочих площах можуть бути розташовані стандартизовані макети, муляжі, діючі, тимчасові стенди; інформаційний стенд з адресами та телефонами служб захисту, рятування, медичних служб, кабінетів довіри та соціальних служб; правила безпеки життєдіяльності тощо;

Одна з робочих площ може мати магнітну основу з кріпленням для демонстрації навчально-наочних посібників (таблиць, карт, моделей-аплікацій тощо).

Робочі площі на звороті дошки можуть бути покриті білим кольором для нанесення написів за допомогою спеціальних фломастерів.

4.6. В кабінеті має бути сучасне мультимедійне забезпечення, ксерокс, ТЗН для проведення мультимедійних презентацій, показу відеоматеріалів у ході тренінгу тощо

4.7. Стіни в кабінеті ОЗ повинні максимально використовуватися як робочі поверхні для демонстрації творчих робіт дітей, створених на тренінгах, тому слід завчасно покрити їх стійким покриттям (наприклад, корковими шпалерами).

На стіні має бути також годинник для дотримування регламенту щодо виконання кожної справи у ході тренінгу, на вікнах – вертикальні жалюзі для забезпечення затемнення при використанні мультимедійної техніки, підлога має мати якісне суцільне покриття з наявністю килима.

4.8. У разі наявності, лабораторне (підсобне) приміщення відповідно обладнується: витяжною шафою, секційними шафами для збереження приладів, ксерокса, канцтоварів, навчально-наочних посібників для тренінгових занять, одностумбовим столом для роботи вчителя чи лаборанта, столом з пристроями для зберігання допоміжних матеріалів.

4.9. В залежності від типу кабінету ОЗ всі його інші структурні підрозділи обладнуються відповідно до їх призначення і потреб необхідними меблями, наочними, навчальними, технічними засобами на розсуд керівництва закладу, керівника кабінету ОЗ, а також керівників інших структурних підрозділів, керівника всього тренінгового центру, якщо це тренінговий центр.

4.10. Усі матеріальні цінності кабінету обліковуються в інвентарній книзі встановленого зразка, яка повинна бути прошнурована, пронумерована та скріплена печаткою.

4.11. Матеріальні об'єкти (предмети) і матеріали, що витрачаються в процесі роботи заносяться до матеріальної книги.

4.12. Облік та списання морально та фізично застарілого обладнання, навчально-наочних посібників проводиться відповідно до інструкцій, затверджених Міністерством фінансів України.

4.13. Кабінет має бути забезпечений: аптечкою з набором медикаментів для надання першої медичної допомоги; первинними засобами пожежегасіння відповідно до Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України (0800-98).

4.14. У кабінеті мають бути вимоги пожежної безпеки для всіх навчальних приміщень НАПБ В.01.050-98/920 Правила пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України, затверджені спільним наказом Міносвіти України і Головного управління Державної пожежної охорони МВС України від 30.09.98 р. №348/70 (0800-98), зареєстровані у Міністерстві юстиції України 17.12.98 р. за № 800/3240 (із змінами і доповненнями).

5. Навчально-методичне забезпечення кабінету ОЗ.

5.1. Навчально-методичне забезпечення кабінету ОЗ створюється відповідно до Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів та з урахуванням типу кабінету ОЗ.

5.2. Відповідно до типу кабінету ОЗ, призначення та практичного використання його структурних підрозділів створюється і навчально-методичне забезпечення або окремого кабінету ОЗ або кабінету, або ОЗ-комплексу, або тренінгового центру ОЗ. Воно враховує змістові напрямки роботи підрозділів, чинне законодавство, відповідні програми, а також потреби і можливості закладу.

5.3. Навчально-методичне забезпечення кабінету ОЗ складається з навчальних

програм, підручників, навчальних та методичних посібників з ОЗ, валеології, ОБЖ (не менше одного примірника кожної назви кожного автора), навчально-наочних посібників, навчального обладнання, науково-методичної літератури для проведення тренінгів тощо.

5.4. Крім того, у кабінеті зберігаються і використовуються:

- Нормативно-правова база тренінгового кабінету ОЗ;
- паспорт Кабінету, відповідно оформлений і затверджений;
- навчальні програми інших профілактичних проектів, що базуються на ООЖН та заняття яких проводяться у кабінеті ОЗ, відповідні методичні комплекти цих програм;
- науково-методичні і науково-популярні журнали з ОЗ, ОБЖ, валеології, проблем здоров'я та безпеки, застосування ООЖН, використання інтерактивних тренінгових методів навчання, рекомендацій щодо роботи з батьками тощо;
- Інструкції до практичних робіт, Інструкції до програмних засобів тощо;
- Інструкції з безпеки життєдіяльності під час проведення занять у кабінеті
- збірники документів МОН України щодо збереження здоров'я, життя дітей;
- чинні законодавчі акти, програми, заходи щодо здоров'я зберігаючої політики держави;
- довідкова, науково-методична література з ОЗ, валеології, безпеки життєдіяльності, питань використання інтерактивних методів в урочних та позаурочних тренінгових заняттях;
- передовий педагогічний досвід, розробки кращих уроків, виховних занять за тренінговою системою;
- результати експериментальної та науково-дослідної роботи педагогів-тренерів, учнів, публікації вчителів;
- досягнення закладу з проблем захисту дітей, навколишнього середовища, впровадження ООЖН, тренінгів (грамоти, відзнаки, опис проведених заходів, участь в конкурсах, всеукраїнських, районних заходах, змаганнях, олімпіадах тощо).

5.5. Розміщення та збереження засобів навчання і навчального обладнання здійснюється згідно з вимогами навчальних програм за розділами, темами і класами відповідно до класифікаційних груп у кабінеті.

5.6. У кабінеті ОЗ створюється фото-, відео-, аудіотека, тематична картотека дидактичних і навчально-методичних матеріалів, навчально-наочних посібників, навчального обладнання, розподілених за темами та розділами навчальних і превентивних програм.

5.7. Кабінети можуть бути оснащені додатковими навчальними елементами:

- куточком з безпеки життєдіяльності, цивільного захисту, пожежної безпеки, першої невідкладної допомоги, правил поведінки на дорогах тощо;
- куточком підготовки до тематичного оцінювання.
- плакатами з формування ЗСЖ, загальних життєвих навичок тощо.

6. Оформлення тренінгового кабінету ОЗ.

6.1. На дверях кабінету має бути табличка «Кабінет основ здоров'я. Тренінговий кабінет» (варіант: «Тренінговий навчальний кабінет з основ здоров'я»).

6.2. Кабінет має бути оформлений державною символікою України.

6.3. Відповідно до матеріального забезпечення у кабінеті ОЗ мають бути визначені та спеціально оформлені такі навчальні сектори (зони):

- зона для роботи учнів у колі;
- зона для виконання руханок, енергейзерів, рухливих об'єднань тощо;
- зона для роботи учнів в малих групах;
- робоче місце вчителя ОЗ;
- зона для розташування мультимедійної, мнотимедійної техніки, фото-, відео-, аудіоапаратури тощо;
- місце для розміщення навчально-методичного унаочнення, ресурсних матеріалів.

При розміщенні навчальних зон слід враховувати як розміри приміщення, тип кабінету ОЗ, так і послідовність, зручність, легкість їх використання у процесі проведення тренінгу, взаємозв'язки між ними, естетичність оформлення, наповнюваність, мобільність і якість навчальних і допоміжних компонентів (столів, стільців, шаф, полицок, унаочнення, техніки тощо).

За умови просторового дефіциту навчальні зони можна робити комбінованими або розміщувати так, щоб їх можна було легко реконструювати в інші.

В залежності від типу кабінету ОЗ навчальні зони можуть вирости до окремого лабораторного приміщення, або цілих структурних підрозділів-кімнат у форматі кабінету ОЗ-комплексу чи тренінгового центру.

6.4. В кабінеті має бути спеціально визначене і відповідно оформлене місце для розміщення аптечки першої медичної допомоги.

6.5. Необхідно також оформити і композиційно розташувати постійнодіючий інформаційний стенд, на якому зазначені адреси та телефони служби захисту та рятування населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, небезпечних криміногенних ситуацій, телефони медичних установ, а також районі та області телефони довіри та адреси пунктів психологічної допомоги.

6.6. В кабінеті має бути план-схема евакуації учасників тренінгу на випадок виникнення надзвичайних ситуацій різного походження і розміщена на видному і доступному для всіх місці.

6.7. В кабінеті мають гармонійно поєднуватися колір, інтер'єр, якість всіх допоміжних компонентів для проведення тренінгу (робочих стін, змінних підставок для виставки учнівських робіт, підлоги з суцільним покриттям, килима, вертикальних жалюзів, м'яких легких стільців, трансформерних, мобільних столів тощо).

6.8. Для небов'язкового оформлення кабінету ОЗ можуть бути рекомендовані змінні куточки, експозиції, стенди:

- з безпеки життєдіяльності;
- додаткової інформації відповідно до навчальних програм ОЗ, валеології, ОБЖ;
- з виставок кращих робіт учнів;
- матеріалів до теми наступних уроків;
- тематичного оцінювання з предмету тощо.

6.9. Кабінет повинен бути обладнаний справною електромережею та охоронною системою безпеки.

7. Керівництво діяльністю кабінету ОЗ та організація його роботи

7.1. Організація роботи кабінету ОЗ здійснюється відповідно до навчальних планів і програм ОЗ, валеології, ОБЖ та інших предметів, які передбачають

формування здорового і безпечного способу життя на основі розвитку життєвих навичок з застосування тренінгових форм навчання.

7.2. Керівник закладу є відповідальним за створення, обладнання кабінету ОЗ та проведення контролю за його роботою.

7.3. Організація та керівництво роботою кабінету ОЗ покладається наказом керівника закладу на вчителя ОЗ.

7.4. Завідувач кабінету ОЗ несе відповідальність за упорядкування, зберігання й використання навчально-наочних посібників, обладнання та інших матеріальних цінностей.

7.5. До обов'язків завідувача кабінетом ОЗ належать: складання паспорту кабінету, перспективного і річного плану роботи кабінету ОЗ, оснащення і систематичне оновлення навчально-методичного, матеріально-технічного оснащення кабінету, забезпечення належних умов для проведення уроків-тренінгів, інших тренінгових занять, сприяння оновленню та удосконаленню матеріальної бази кабінету, систематизація та каталогізація матеріальних об'єктів, проведення консультацій для учасників навчально-виховного процесу, забезпечення дотримання в кабінеті правил електробезпеки, чистоти, порядку, санітарно-гігієнічних норм, ведення інвентарної книги, нових надходжень і списання.

7.6. Вимоги до завідування: відповідна підготовка (кваліфікаційний рівень), стаж роботи за спеціальністю не менше 3-х років. Володіння ПК, ООЖН, тренінгом.

7.7. Розмір посадового окладу у завідувача кабінетом ОЗ – ставка +25% ставки вчителя ОЗ.

7.8. За згодою завідувача кабінетом ОЗ відповідно до розкладу, плану роботи кабінету ОЗ, затвердженого директором закладу, кабінет може використовуватися для проведення тренінгових уроків, заходів з інших предметів за тренінговою технологією.

7.9. Обов'язковим є використання інструкцій щодо безпечного використання ресурсних матеріалів, приладдя та їх збереження.